

POLITIEKE KEUZES BEPALEN DE RICHTING

Opgave en context bij de start van het traject Kadernota 2022

Presentatie Beeldvormende avond - 24 maart 2021

Manus Twisk en Martijn de Quartel

Introductie

1 Proces traject Kadernota

2 Benchmark op lasten: Findo

3 Benchmark op formatie: Berenschot

Benchmark Formatie en kosten gemeenten

Doe mee aan de Berenschot Benchmark Formatie en kosten gemeenten en krijg gedetailleerd inzicht in hoe uw gemeente zich in formatie en kosten verhoudt ten opzichte van andere gemeenten.

Berenschot

 Rijksoverheid

Findo - Data Financiën Decentrale Overheden

Vraagbaak Iv3

Introductie

Via onderstaande tegels kunt u toegang krijgen tot financiële informatie van alle Nederlandse gemeenten en provincies en kunt u deze onderling vergelijken. De financiële data is tevens op detailniveau te downloaden in de onderliggende databank. Momenteel bevindt deze website zich nog in de ontwikkelfase.

Uitgangspunten (1)

Uitgangspunten van de begroting 2022 door het college vastgesteld in volgorde van 'hard' naar 'zacht':

1. Structureel sluitende begroting in 2022
2. Indexering van de kosten/budgetten
3. Opnemen stelpost voor in 2021 afgesloten CAO
4. Aanpassing formatie aan huidige taken (18,45 fte en € 1,45 mln.) is onderdeel van de baseline en zal als zodanig structureel gedekt worden in de kadernota
5. Handhaven van de systematiek van de stelposten voor areaaluitbreiding (buitenruimte) en voor de groei van de gemeente

Uitgangspunten (2)

6. Indexering van de belastingen en heffingen (o.a. leges)
7. Eneco-gelden worden niet ingezet ter dekking van (meerjarig) begrotingstekort
8. Post onvoorzien hanteren die gerelateerd is aan inwonersaantal
9. Gemeentefondsraming op basis van vaste/gefixeerde prijzen
10. De effecten van het MIP (kapitaallasten) uitsplitsen naar technisch noodzakelijke investeringen, vervangingsinvesteringen en investeringen die van andere aard zijn.
11. Financiële effecten van nota Activabeleid worden ingezet als algemeen dekkingsmiddel

Uitgangspunten (3)

- 12. De bekostiging voor Jeugdzorg wordt structureel geraamd
- 13. Ombouwen van de bestemmingsreserves Bagger en Onderhoud naar voorzieningen
- 14. Het hek om de Eneco-gelden gaat (gecompartimenteerd) open. De aanwending kent een volgorde: 1) schuldreductie, 2) investeringen met financieel rendement (o.a. Stedin) en 3) investeringen met maatschappelijk rendement (en daarmee mogelijk geen of negatief financieel rendement)
- 15. Voor de financiële effecten van Lansingerland
Toekomstperspectieven kunnen incidentele middelen worden vrijgemaakt
- 16. Afspraken uit het coalitieakkoord kunnen worden heroverwogen

Baseline: grote financiële uitdaging

Baseline Kademota 2022-2025				
Bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Beginstand begroting 2021-2025	-835	-2.512	-2.281	-2.177
<u>Autonome ontwikkelingen</u>				
Decembercirculaire 2020	162	215	225	225
Indexatie budgetten (1,6%)	-472	-461	-461	-461
Indexatie verbonden partijen (1,9%)	-45	-45	-45	-45
Nieuwe CAO (2% van € 30 mln.)	-600	-600	-600	-600
Compensatie nieuwe CAO uit gemeentefonds	600	600	600	600
<u>Algemene mutaties</u>				
Nog te dekken BTW leerlingenvervoer	-90	-90	-90	-90
Aanpassing formatie aan huidige taken	-1.447	-1.447	-1.447	-1.447
<u>Structurele componenten</u>				
Landelijke ontwikkeling Jeugd en compensatie van het Rijk	0	869	869	869
Slotwijziging: Wmo	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
<u>Stelposten</u>				
Algemene uitkering indexatie prijspeil 2021 naar 2022	1.115	1.115	1.115	1.115
Onvoorzien	-15	-16	-18	-19
Stelpost MIP (haalbaarheid investeringen)	-250	-250	-250	-250
Voorlopig nieuw begrotingssaldo	-2.977	-3.722	-3.483	-3.380

- Opgave van € 3,0 miljoen structureel vanaf 2022, dan zijn resterende tekorten in 2023 e.v. beperkt
- Van grof naar fijn, dwz trapsgewijs komen tot een structureel sluitende begroting in 2022
- Dit beeld is onder voorbehoud van diverse PM-posten
- Eerst politieke keuzes, daarna ambtelijke uitwerking

1^e retraits

- Instrumentarium om te kunnen kiezen (1) per beleidsveld 1 sjabloon en (2) diverse begrotingsknoppen waar aan gedraaid kan worden
- Instrumentarium biedt context en achtergrondinformatie
- Benchmarkgegevens: hoe 'scoort' t.o.v. andere gemeenten en landelijk gemiddelde?
- Verschillende smaken: van bezuinigen tot beleidsintensiveringen
- Optie voor investeringen met incidentele middelen

→ Doel:

- Politieke keuzes maken
- Bepalen van de oplossingsrichtingen voor de financiële opgave van € 3,0 miljoen in 2022

Na 1^e retraite

- Een beeldvormende avond over de financiële opgave in de Kadernota 2022, de begrotingsknoppen, de context en benchmarkgegevens
- Bestuurlijke keuzes worden ambtelijk uitgewerkt:
 - Financieel vertalen van de keuzes college met behulp van de geïdentificeerde begrotingsknoppen
 - Nadere toelichting/context bij de uitgewerkte oplossingsrichtingen
- 2^e retraite eind april
- Informerende raadsbrief over oplossingsrichtingen
- Beeldvormende avond

2^e retraite

- Financiële vertaling keuzes college + toelichting en context
- Financiële situatie (structureel begrotingssaldo 2022) na inzetten begrotingsknoppen
- Integrale afweging om te komen tot een sluitende begroting

→ Doel

- Begroting sluitend maken
- Komen tot procesvoorstel voor het uitdragen van de gemaakte keuzes

Bestuurlijke planning

- Achtergrondinformatie (instrumentarium van sjablonen per beleidsveld en begrotingsknoppen, financiële opgave, benchmarkgegevens → raadsbrief 25 maart
- 2^e retraite college met de financiële uitwerking oplossingsrichtingen → eind april
- Raadsbrief over oplossingsrichtingen → eind april/begin mei
- Beeldvormende avond oplossingsrichtingen → datum nog niet bekend
- Beeldvormende avond over de methodiek van het MIP → datum nog niet bekend
- Publicatie Kadernota 2022 → 2 juni
- Beeldvormende avond Kadernota / beantwoording technische vragen → 16 juni
- Behandeling Kadernota in commissie AB → 23 juni
- Behandeling en vaststelling Kadernota in Raad → 8 juli

1) Benchmark Findo op de lasten

- Financiën decentrale overheden
- Website BZK
- Open data
- Informatie die alle gemeenten op dezelfde manier aanleveren bij CBS
- Ingedeeld in taakvelden BBV
- vertaalslag naar onze beleidsvelden
- Vergelijkingen obv begrotingen 2021
- Waar relevant ook baten betrokken
- Vergelijking met jezelf (gemeentefonds)

Verschillende benchmarkgroepen:

1. gemiddelde gemeenten met 50.000-100.000 inwoners
2. gemiddelde van de Rijnmond-gemeenten
3. gemiddelde van de Provincie Zuid-Holland
4. gemiddelde heel Nederland

5. Ook 'eigen' vergelijklingsgroep (benchmark):

- a. Gemeenten 50.000-100.000 inwoners
- b. Met minimaal percentage kinderen (tot 20 jaar) van 20% (Lansingerland zit op 24% en daarmee in top 4 NL).
- c. Met een percentage minderheden tussen de 5% en 10% (Lansingerland zit op 7,5%)
- d. Met aantal bijstandsgerechtigden van max. 1.5%
--> 15 gemeenten die op 'dominante' sociale factoren vergelijkbaar zijn

Hoofdconclusies Findo benchmark (1)

1. Lansingerland heeft op meeste taakvelden gelijke / lagere kosten per inwoner
2. Lagere algemene uitkering per inwoner (laagste 10 van NL), te verklaren door:
 - a) Hoger inkomstenpotentieel (OZB)
 - b) Oriëntatie lagere kosten; lage 'bijdrage' voor
 1. Maatschappelijke ondersteuning
 2. Inkomensregelingen (uitkeringen)
3. Lansingerland daarom ook (logisch) lagere kosten dan gemiddelden

Begrote kosten per inwoner in € (begroting 2021)						
Begroting 2021	Lansingerland	Benchmark	50k-100k	Rijnmond	PZH	NL
Totale kosten	3.134	2.734	3.318	4.439	3.962	3.673
Waarvan grondexploitatie	897	170	149	169	197	174
Kosten excl. Grondexpl.	2.237	2.564	3.169	4.270	3.765	3.499
afwijking t.o.v. Lansingerland	0	327	932	2.033	1.528	1.262

Inkomsten via Algemene Uitkering, per inwoner in € (begroting 2021)						
Begroting 2021	Lansingerland	Benchmark	50k-100k	Rijnmond	PZH	NL
Baten via Algemene uitkering	1.146	1.394	1.808	2.060	1.924	1.861
afwijking t.o.v. Lansingerland	0	248	662	914	778	715

Hoofdconclusies Findo benchmark (2)

4. Lansingerland nut de eigen OZB-capaciteit met circa 10% minder uit dan het landelijk gemiddelde. Gekwantificeerd naar bedragen is dit circa € 800.000 - € 1.000.000.
5. Vergelijking met onszelf (lasten afgezet tegen de baten via verdeelsleutels algemene uitkering):
 - T.o.v. bijdrage AU 'houdt' Lansingerland (fors) minder geld over dan de diverse benchmark-gemeenten op clusters maatschappelijke ondersteuning en maatschappelijke kracht en burgerparticipatie (het voorveld)
 - Indicatie dat abonnementstarief dit versterkt; Lansingerland krijgt weinig geld via AU door veel ouderen met hogere inkomens; dat is doelgroep die nu juist wel beroep doet op WMO door abo tarief

2) benchmark formatie en kosten

- Alle taken van de gemeenten
- Verdeeld over 24 clusters primair proces en 11 overheadcategorieën
- Formatie gesplitst in uitvoering, beleid & advies en inkoop & contractmanagement
- Apparaatskosten: loonkosten, materiële kosten, inhuur, taken belegd bij derden. Minus taken voor derden
- Referentiegroep van 10 organisaties o.b.v.:
 - a. Inwoners
 - b. Bevolkingsdichtheid
 - c. Sociale structuur
 - d. % taken belegd bij derden
 - e. Centrumfunctie

Hoofdconclusies Berenschot benchmark (1)

1. Totaal apparaatskosten (primair proces + overhead) 3% onder benchmark
2. Totaal fte (minus fte voor derden) circa 8% lager, licht meer taken uitbesteed (beheer openbare ruimte o.a. groen)
3. Enkele beleidsvelden hogere fte-inzet/apparaatskosten:
 - a) Veiligheid en openbare orde
 - b) Burgerzaken/dienstverlening
 - c) Economische zaken
 - d) Milieu en duurzaamheid

Voor a, b en d t.o.v. sommige vergelijkingsgroepen ook relatief hogere netto lasten in findo benchmark

Afsluiting

- Stevige financiële opgave van € 3 miljoen structureel
- Instrumentarium van sjablonen per beleidsveld en begrotingsknoppen
- Benchmarkgegevens geven beeld van de context
- College werkt aan oplossingsrichtingen ‘van grof naar fijn’
- Aanbieding van deze achtergrondinformatie in raadsbrief van donderdag 25 maart

AFRONDING

Vragen over de presentatie?

